

แนวปฏิบัติกรณีปรอทหกปนเปื้อนในหน่วยงาน

ปรอท ในที่นี้หมายถึง โลหะปรอท (elemental mercury) จัดเป็นสารเคมีอันตรายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะต่อระบบประสาท โลหะปรอทมีสถานะเป็นของเหลว และสามารถระเหิดกลายเป็นไอได้ดีที่อุณหภูมิห้องและจะกลายเป็นไอมากขึ้น เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น ดังนั้นปรอทจึงสามารถเข้าสู่ร่างกายทางการหายใจได้เกือบ 100% ซึ่งไอปรอทไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าผ่านแสงสว่างตามธรรมชาติไม่มีสีไม่มีกลิ่น เมื่อปรอทหกปนเปื้อนจะแตกตัวเป็นหยดเล็กๆ ที่อาจเข้าไปติดค้างอยู่ตามซอกหรือรอยแตกของพื้นผนัง เฟอร์นิเจอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ แล้วระเหิดกลายเป็นไออย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อมีปรอทปนเปื้อนในพื้นที่ อุณหภูมิสูง การระบายอากาศไม่ดี ก็อาจทำให้เกิดไอปรอทความเข้มข้นสูงในระดับที่เป็นพิษได้อย่างง่ายดาย ปัจจุบันในโรงพยาบาลยังคงมีการใช้ปรอทในอุปกรณ์บางชนิด เช่น ปรอทวัดไข้ เครื่องวัดความดันโลหิต (sphygmomanometer) เป็นต้น จึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดการหกปนเปื้อนของโลหะปรอทเมื่อภาชนะบรรจุ ปรอทแตกแตกหรือเสื่อมสภาพเป็นเหตุให้มีปรอทรั่วไหล

เมื่อปรอทหกปนเปื้อนในหน่วยงานให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ให้คนออกจากบริเวณที่ปนเปื้อนปรอท ห้ามนำรองเท้า เสื้อผ้า และสิ่งของที่ปนเปื้อนปรอทออกนอกบริเวณปนเปื้อน ให้เก็บสิ่งของปนเปื้อนเพื่อส่งกำจัดตามวิธีในข้อ 6.7.
2. แยกพื้นที่ปนเปื้อน โดยใช้ฉากกั้นหรือใช้เทปขาวที่มีสีแดงขีดติดที่พื้น เพื่อแสดงเขตอันตราย พร้อมทั้งติดป้ายที่แสดงว่าเป็นพื้นที่อันตรายด้วย ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในการเก็บกำจัดปรอทปนเปื้อนเข้าไปในบริเวณนั้นอย่างเด็ดขาด
3. ลดการแพร่กระจายของไอปรอท โดยใช้แผ่นพลาสติกคลุมทับพื้นที่ปนเปื้อน หรือสวมทับอุปกรณ์หรือสิ่งของปนเปื้อนไว้
4. ป้องกันการปนเปื้อนของไอปรอทไปยังพื้นที่อื่นๆ ภายในอาคาร โดยปิดประตูหน้าต่าง พัดลมระบายอากาศ และเครื่องปรับอากาศที่มีผลให้การถ่ายเทอากาศจากบริเวณที่มีการปนเปื้อนปรอท ไปยังพื้นที่ อื่นๆ ภายในอาคาร
5. เพิ่มการระบายอากาศออกสู่ภายนอกอาคาร โดยเปิดประตูหน้าต่าง พัดลมระบายอากาศออกสู่ภายนอกตัวอาคาร
6. ในกรณีปรอทหกปนเปื้อนน้อย ได้แก่ กรณีเทอร์โมมิเตอร์วัดไข้แตก 1 อัน ให้หน่วยงานดำเนินการ เก็บกำจัดเอง โดยให้ผู้ปฏิบัติทำตามข้อ 1-5 ข้างต้น แล้วดำเนินการเก็บปรอทที่หกปนเปื้อนโดยเร็ว เพื่อให้มีไอปรอทน้อยที่สุด โดยปฏิบัติดังนี้

6.1 ถอดเครื่องประดับ เช่น สร้อย กำไล นาฬิกา แหวน ที่เป็นโลหะทุกประเภท

6.2 สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เรียบร้อยก่อน ได้แก่ หน้ากากชนิด N95
ถุงมือยาง เสื้อ กาวนั้ แวนตานิรภัย และ สวมรองเท้าที่ปิดมิดชิด และสวมถุงพลาสติกหุ้มรองเท้าอีกชั้นหนึ่ง
(ถ้ามี)

6.3 ห้ามทำสิ่งต่อไปนี้เช่นเด็ดขาด

6.3.1 ห้ามใช้ไม้กวาดทุกชนิด กวาดหยดปรอทที่หกบนเปื้อน เพราะจะทำให้ปรอทกระจายไปเป็น
บริเวณกว้าง และแตกเป็นหยดเล็กๆ มากขึ้น ส่งผลให้มีการระเหิดกลายเป็นไอน์ได้มากกว่า หยดปรอทขนาด
ใหญ่

6.3.2 ห้ามใช้เครื่องดูดฝุ่นธรรมดาทั่วไปมาเก็บหยดปรอท เพราะจะเพิ่มการกระจายของไอน์ปรอท
มากขึ้น ต้องใช้เครื่องดูดสูญญากาศที่ออกแบบมาให้ใช้กำจัดปรอทเท่านั้น

6.3.3 ห้ามเทของเสียที่มีปรอทปนเปื้อนลงในท่อน้ำทิ้ง หรือทิ้งในถังขยะทั่วไป

6.3.4 ห้ามนำสิ่งของปนเปื้อนปรอทไปเผาไฟ

6.4. เก็บปรอทปนเปื้อนที่มองเห็นทั้งหมด ใส่ภาชนะพลาสติกที่มีฝาปิดสนิท โดย

6.4.1 ปิดไฟแสงสว่างภายในพื้นที่ปนเปื้อน แล้วใช้ไฟฉายส่องเพื่อตรวจดูพื้นที่ของปรอทที่
ปนเปื้อน เมื่อสารปรอทกระทบกับแสงจากไฟฉายจะทำให้มีแสงสะท้อนให้มองเห็นได้ง่าย

6.4.2 เริ่มจากใช้ปากคีบเก็บเศษแก้วของมีคมที่ปนเปื้อนอย่างระมัดระวังใส่ภาชนะพลาสติก
ป้องกันการแทงที่ทะลุ มีฝาปิดสนิท

6.4.3 ใช้การกระดาศค่อยๆ เขี่ยหยดปรอทเล็กๆ มารวมกันให้เป็นหยดใหญ่ขึ้น (เป็นการลด พื้นที่
ผิวของการระเหิดกลายเป็นไอน์) หากหยดปรอทที่อยู่ห่างไกลกันมากๆ ไม่สามารถเขี่ยมา รวมกันได้ ให้ใช้
กระบอกฉีดยาพลาสติกดูดเก็บหยดปรอท

6.4.5 ใช้กระดาศแผ่นแข็งค่อยๆ กวาดปรอท ใส่ลงในขวดพลาสติกมีฝาปิดสนิท

6.4.6 ตรวจสอบหยดปรอทที่ยังหลงเหลืออยู่ โดยใช้ไฟฉายส่องบริเวณที่ปนเปื้อนอีกครั้ง

6.5 นำภาชนะที่ใส่ปรอทที่ผสมกับผงสารเคมีข้างต้น ใส่ลงในถุงใส่ขยะของเสียอันตราย/มีพิษ (ถุง
ขยะสี ขาว) อีกชั้น แล้วมัดถุงให้สนิท เพื่อป้องกันปรอทรั่วไหลออกมาอีกแล้วติดป้ายที่เขียนว่า **“ของเสีย
ปรอทปนเปื้อนอันตราย”** ไว้ที่ข้างถุงให้มองเห็นชัดเจน แล้วนำส่งไปกำจัดทิ้งเป็นประเภทขยะ อันตราย
ของโรงพยาบาลต่อไป

6.6 เสื้อผ้า ม่าน พรมปูพื้น หรือวัสดุประเภทผ้า โคมพรม กระดาศ นำไปตากแดดกลางแจ้งให้
ปรอท ระเหิดเป็นไอน์หมดก่อน แล้วค่อยนำไปซักทำความสะอาด

6.7 ถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล นำหน้ากาก ถุงมือยาง ถุงคลุมเท้าทั้งใส่ในถุงขยะของ
เสีย อันตราย/มีพิษ (ถุงขยะสีขาว) มัดถุงให้สนิท นำส่งกำจัดต่อไป

6.8 ล้างมือ ล้างหน้า และบริเวณอื่นของร่างกายที่สัมผัสปรอท

6.9 หลังจากที่ทำกรเก็บปรอทบนเบื่อนเรียบร้ยแล้ว ควรเพิ่มการระบายอากาศภายในบริเวณที่
บนเบื่อนโดยใช้พัดลมดูดอากาศ หรือใช้พัดลมเป่าอากาศออกสู่ภายนอกห้องหรืออาคารเป็นเวลา อย่าง
น้อย 1 ชั่วโมง